N°. 94.

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 24 NOVEMBER. 1850.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten November.

Door den minister van oorlog is in de zitting der wetgevende vergadering van Dingsdag een ontwerp van wet ingediend, strekkende om het noodige crediet te verleenen ter bestrijding de kosten der oproeping van 40,000 jonge soldaten van de ligting van 1849, bij besluit van den President van den 16den dezer bevolen. Bij de nadere toelichting van dit ontwerp heeft de minister herhaald, dat het gouvernement voortdurend zijne aandacht gevestigd houdt op de staatkundige gebeurtenissen in Duitschland; dat het, ofschoon wenschende eene stipte neutraliteit in acht te nemen, zoolang de belangen van Frankrijk en het evenwigt van Europa geen gevaar liepen, het toch gemeend heeft nu reeds zekere voorzorgen te moeten nemen, ten einde op alle mogelijke gevallen voorbereid te zijn; dat tot dit einde eene wijze voorzigtigheid gebood de garnizoenen aan de westelijke en noordelijke grenzen te versterken; dat dan ook de 40,000 opgeroepen jonge soldaten zouden worden ingelijfd bij de regimenten infanterie in de 2de, 3de, 4de, 5de en 6de divisien, zijnde de korpsen kavallerie voltallig genoeg om geene aanzienlijke vermeerdering te behoeven. Ter bestrijding der daardoor veroorzaakte uitgaven wordt voor de maand December aangevraagd eene som van 1,620,000 franken en voorloopig voor de zes eerste maanden van 1851, 6,480,000 franken.

— De zitting der wetgevende vergadering heeft heden niets van belang opgeleverd.

— Men heeft heden alhier een ongunstig berigt uit het zuiden van Frankrijk bekomen. In het stadje Bourg-Saint-Andeol, departement Ardeche, zijn ernstige onlusten voorgevallen, ter zake van een mandaat van den regter van instructie te Lyon, strekkende om den adjunct van den maire in arrest te nemen. De procureur der republiek had zich daartoe aan 't hoofd van 80 gendarmen naar Saint-Andeol begeven, maar vond ernstigen tegenstand; er werden barricaden opgerigt en geweerschoten op de gewapende magt gelost, waardoor onderanderen de kommandant van het detachement gekwetst werd en waarop de dader werd neêrgestoken. De troepen bleven meester en verscheidene lieden, ook de adjunct, werden gearresteerd. Intusschen heeft dit voorval hier een ongunstigen indruk gemaakt.

— De generaal *Cavaignac* heeft vermeend in den *Moniteur du soir* opentlijk te moeten logenstraffen het gerucht nopens hem verbreid, dat hij genegen zou zijn in eene verlenging van de volmagt des presidenten te bewilligen. Hij verklaart zich stellig tegen alle prorogatie en wil dat de constitutie strikt worde nageleefd.

— De President der republiek heeft tot gevolmagtigde ministers benoemd: te Berlijn de heer *A. Lefevre*; te Munchen, de heer *E. Therwenil*; te Turijn, de heer *J. de Butenval*; in Griekenland, de heer *V. Lobstein*; te Stokholm, de heer *de Sarteges*.

— Den 14den dezer is de spoorweg van Madrid naar Aranjuez ingewijd, in tegenwoordigheid der Koningin-Moeder.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 57,75; 5 pCt. 93; Rom. Leening 78½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 21sten November.

Sedert de generaal der Bondstroepen, *von Thurn*, een legerberigt heeft uitgegeven, waarin het bezetten van een paar engten in het zuiden van Keur-Hessen als het begin van den veldtogt wordt voorgesteld, en het overtrekken van de brug voor Bronzell als een aanval op de daar geposteerde pruissische troepen, moet men het er voor houden, dat de wederzijdsche strijdkrachten zich als in een toestand van vijandschap aanmerken. Van daar dan ook de wapenstilstand (waarvan wij in ons vorig nommer melding maakten) tusschen den Pruissischen generaal *von der Gröben* met de tegenover hem staande Bondstroepen, voor den tijd van acht dagen.

Ten gevolge dezer overeenkomst, is eene demarcatie-lijn aangewezen, welke door de wederzijdsche troepen niet zal mogen worden overschreden. Zij loopt over Eiterfeld, Rotenkirchen en Hasselstein. De Pruissen hebben hunne voorposten naar de zijde van Herfeld, de Beijerschen de hunne naar den kant van Fulda teruggetrokken. Men vleit zich, dat binnen deze acht dagen de nog altijd hangende onderhandelingen tusschen de kabinetten van Weenen en Berlijn tot eene bepaalde uitkomst zullen hebben geleid. In elk geval zijn de Bondstroepen zoodanig geposteerd, dat zij zich onmiddelijk kunnen vereenigen. Ook verneemt men, dat zij zich thans in dadelijk verband hebben gesteld met de Oostenrijksche divisie, welke uit Vorarlberg naar Bamburg, en van daar westwaarts is getrokken, en waarvan de eerste troepen op Hessischen bodem zijn aangekomen.

— Aan de *Köllnische Zeitung* wordt onder dagteekening van 19 November uit Berlijn gemeld:

«De hardnekkigheid waarmede de Oostenrijksche regering op de vervulling van elk afzonderlijk punt harer vorderingen blijft aandringen, en elken terugtogt schijnt te willen afsnijden die slechts eenen schijn van eer voor Pruissen zoude overlaten, heeft de hoop op eene vreedzame schikking weder eenigzins doen verflaauwen. Onze regering had blijkbaar besloten met hare concessie zoover te gaan als eenigzins mogelijk was, maar ook de toegefelijkheid moet hare grenzen hebben. Gisteren morgen is een kabinetsraad gehouden waarin over de troonrede beraadslaagd werd. Men beweert dat in die bijeenkomst de presiderende minister *von Ladenberg* zich op nieuw heftig verzet heeft tegen het programma van den heer *von Manteuffel*, die de concessien nog verder uitgestrekt wilde hebben. Het gerucht is in omloop, dat dien ten gevolge eene nieuwe verandering van ministerie op handen zoude zijn.”

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* geeft het volgende schrijven uit Weenen van den 16den dezer:

«Volgens de opgaven van geloofwaardige reizigers zijn de groote wegen in Hongarije in alle rigtingen met soldaten bedekt. Van oost en zuid stroomen, in weerwil van de meer vredelievende uitzigten der laatste dagen, de troepen naar de noordelijke grenzen. Dat zelfs de Kroatische grens-regimenten, van welke men aanvankelijk geloofde dat zij niet tot eenen oorlog in Duitschland; maar alleen voor de garnizoensdienst in Hongarije en Italie gebezigd zouden worden, in massa opgeroepen zijn, is eene belangrijke omstandigheid. Hier wemelde het gisteren van deze krijgslieden. Door het onder de wapenen roepen van deze benden geeft Oostenrijk een getuigenis zoowel van zijne overgroote strijdkrachten, als van zijn vast besluit om zijn ouden rang van eerste Duitsche mogendheid te handhaven.”

— De Brunswijksche Regering weigert, naar men verzekert, den doortogt van Oostenrijksche of andere Bondstroepen naar de Hertogdommen, en zal, mogt men haar daartoe willen dwingen, de bescherming van Pruissen inroepen. Volgens telegrafisch berigt uit Berlijn, heeft de Ministerraad eenstemmig besloten de door Brunswijk in te roepen hulp te verleenen.

— Omtrent den bloedigen fanatieken opstand der Turken tegen de Christenen in Syrie worden nu nadere bijzonderheden vernomen, ofschoon de aanleidende oorzaak dier gruwelen nog in het duistere ligt. Te Aleppo, waar de vervolging tot hiertoe het hevigst gewoed heeft, zijn minstens drie Christenkerken verbrand, een Aartsbisschop en een Bisschop gedood en zeer vele andere Priesters, en leeken van beide kunne en allerlei leeftijd, op de straten of in hunne huizen verworgd of opgehangen. In kleine naburige steden hebben soortgelijke tooneelen plaats gehad. Men voegt hierbij dat zelfs de vreemde Consulaten te vergeefs alles hebben aangewend om hunne beschermelingen of andere vervolgde vlugtelingen te redden; zelfs zou een consul-generaal, volgens sommigen de Fransche, volgens anderen de Engelsche, het slagtoffer der volkswoede geworden zijn. Ook te Homs heerschte eene gevaarlijke stemming, en de daar en in den omtrek liggende artillerie had zich geconcentreerd, om naar Aleppo op te rukken. Naar een der berigten zouden de Turken woedend op de Christenen geworden zijn omdat een dezer laatsten, de Consul van eene der Mogendheden, zich met bloedige vechtpartijen van Turken onderling bemoeid had, door den Gouverneur te verzoeken dat hij een einde daaraan maken zou.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 23sten November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag, heeft de Commissie van Rapporteurs haar algemeen verslag uitgebragt over het ontwerp van wet, houdende de begrooting der algemeene Landsdrukkerij voor den jare 1851. De Voorzitter stelt voor de beraadslagingen over dit ontwerp te bepalen tegen aanstaanden Zaturdag. Daarover ontstaat eene woordenwisseling. Er worden onderscheiden voorstellen gedaan nopens de regeling der werkzaamheden. Door den heer *van Nispen* wordt voorgesteld, de beraadslagingen over de ontwerpen van wet nopens de begrooting van den arbeid voor de gevangenen, wegens de Landsdrukkerij, en nopens de leges te bepalen op Maandag 2 December aanstaande, en alzoo de bepaling der discussien over de voordragt der wet, nopens den arbeid der gevangenen, tegen aanstaanden Vrijdag te doen vervallen. Nadat andere voorstellen waren verworpen, is dat van den heer *van Nispen* aangenomen met 34 tegen 14 stemmen; zoodat de werkzaamheden, na den dag van heden, zullen worden geschorst tot Maandag 2 December. Daarna is achtereenvolgens beraadslaagd: 1°. over het ontwerp van wet tot vaststelling van

het regt van registratie op de naturalisatie. — Na eenige beraadslagingen aangenomen met algemeene stemmen.

2°. over het ontwerp tot vaststelling der begrooting nopens de droogmaking van het Haarlemmermeer. — Na eenige discussie is dat ontwerp, na aanneming van een amendement, door den heer *van Hall* voorgedragen, met algemeene stemmen *aangenomen*.

3°. dertien ontwerpen van wet, tot het verleenen der hoedanigheid van Nederlander, aan *P. C. Voswinkel Dorselen*, te Utrecht; *F. V. van Wattenwijl*, ook genaamd *F. V. de Watteville*, te Leiden; *W. A. J. Wulfingh*, te 's Bosch; *C. G. Wegelin*, te Nijmegen; *J. Sichel*, te Amsterdam; *C. H. Bresser*, te Nijmegen; *E. Sillem*, te Amsterdam; *H. K. Hesse*, te Kollum; *T. G. T. V. baron de Constant Rebecque*; mr. *C. T. J.* baron *de Constant Rebecque* en *W.* baron *de Constant Rebecque*, te 's Gravenhage; *F. A. W. Miquel*, te Amsterdam, en *E. T. Dinaux*, te Delft. Al deze ontwerpen worden achtereenvolgens met algemeene stemmen *aangenomen*.

— In de vergadering der Provinciale Staten van dit gewest, van den 18den dezer, geeft de voorzitter, na goedkeuring der notulen, te kennen, dat aan de orde is gesteld de discussie over de door den minister gemaakte aanmerkingen op de provinciale begrooting.

Zonder eenige beraadslaging worden de bedenkingen en oplossingen in rapport gegeven en dientengevolge gearresteerd, ten einde de begrooting aan de goedkeuring der hooge regering te onderwerpen.

Vervolgens worden de debatten geopend over het rapport betrekkelijk den aan te leggen weg van Breda naar de Belgische grenzen.

Partijen zijn het over de rigting van dien weg niet eens. Sommigen willen hem over Ginneken en Strijbeek, anderen over de goederen van mevrouw de douairière *van der Borch*, Baarle-Nassau, Alphen, Riel en Chaam doen loopen.

De conclusie van het rapport is tot inwilliging van een subsidie voor een derde gedeelte in de kosten, zoo als dit gewoonlijk gebeurt, wanneer het rijk tevens een derde en de belanghebbende gemeenten het overige derde gedeelte bijdragen, onverschillig welke rigting de weg neemt, daar de beide voorgestelde plannen als zeer doelmatig beschouwd worden.

De heer *van Dam* erlangt het woord en maakt de Staten opmerkzaam op het hoogst nuttige en noodzakelijke wanneer de weg de rigting over de goederen van de douairière *van der Borch* nemen zou.

De heer *Gulje* zegt, dat mevrouw *van der Borch* wel is waar de aanzienlijke bijdrage van *f.* 8000 tot het aanleggen van dien weg heeft aangeboden, met vrijwilligen afstand van hare gronden, welke de weg mogt innemen, als die daarover liep, doch dat dit aanbod niet alleen niet voordeelig, maar zelfs nadeelig moet beschouwd worden, wijl de weg in dat geval een omweg van 2000 ellen zoude maken, waaraan de *f* 8000 van mevrouw *van der Borch*, best zullen kunnen besteed worden. Spreker zegt, dat mevrouw *van der Borch*, wel eene menschlievende dame is, die aan zeer vele ongelukkigen werk verschaft, doch vermeent, dat een algemeen belang niet voor een bijzonder belang, mag worden uit het oog verloren.

De heer *Wierdsma*, rapporteur in deze, antwoordt op interpellatie van Mr. *N. Sassen*, dat de commissie begreep eene bepaalde rigting des wegs, niet te moeten of te kunnen aanwijzen, en dit aan Gedeputeerde Staten over te laten, die beter dan deze vergadering in gemeen overleg met belanghebbende plaatsen kon treden, en eene schikking kon aangaan.

De heer *Mutsaers* beweert dat de heer *Wierdsma* nog niet genoegzaam het rapport heeft toegelicht, en zegt dat er nog sterkere redenen de commissie hebben genoopt tot dit besluit over te gaan, namelijk: dat de twee voorgestelde rigtingen beiden als zeer doelmatig beschouwd zijn, en hierom deze in het midden heeft willen laten, wijl zulks de zaak van hen is die den weg maken, en niet van een die tot de totstandbrenging medehelpen.

De heer *Gulje* verklaart zich volkomen met het rapport te kunnen vereenigen, wanneer daarin vermeld wordt, dat de besturen Baarle-Nassau en Chaam, ook bij de onderhandeling met Gedeputeerde Staten zullen gehoord worden, hun belang trouwens, zegt spreker, zal wel kunnen opwegen tegen het personeel belang der gemeente Ginneken.

Mr. *Sassen* kent de localiteit niet, en doet daarom eenige vragen die door den heer *Mutsaers* worden opgelost.

De heer *van Dam* zegt hierop, dat niet Breda, maar Ginneken eene rigting heeft aangewezen.

De heer *van Baer* vermeende dat het eerste rekest door de stad Breda ingediend, met gemeen overleg van Ginneken was geschied, doch ziet nu dat er tegenstrijdige belangen bestaan, waarom hij de adoptie van het rapport voorsteld.

De heer *N. Sassen* verzocht eene vraag te doen, welke is deze: Of het geen ongerijmdheid, geen antecedent zoude wezen, een besluit te nemen dat misschien geen gevolg zal hebben, door eene subsidie toe te kennen voor eenen weg waarover partijen het misschien nimmer zullen eens worden, en stelt voor, de subsidie aan te houden tot dat de rigting bepaald is.

De heeren *Gulje*, *Mutsaers*, *Pape*, *van den Acker*, *Oomen*, *Wierdsma*, *van Baer* en *Buysen*, brengen alsnog deswegens hunne gevoelens in.

De voorzitter geeft te kennen, dat er op deze wijze geen einde aan de beraadslaging zal komen, en men in verwarring moet geraken wanneer men zich vast bij eene vraag, een punt bepaalt. Zijn Ed. ziet in een preliminair onderzoek gevaar, omdat de gemeenten zich bij haar punten houden zullen, wanneer zij weten dat er een hooger beroep te verkrijgen is, en stelt voor de aanneming van het rapport.

De heer *van den Acker* verzoekt de wijziging van het rapport zoo als dit door den heer *Gulje* is voorgesteld, om de gemeenten Baarle-Nassau, Chaam en Alphen in de onderhandeling te trekken, waartegen de commissie zich niet verzet, en waarop alzoo het rapport gewijzigd door de vergadering is aangenomen.

3°. Aan de beraadslaging is alsnu de voorgestelde verbetering van den communalen weg van Haren op Oss, die zonder discussie ingevolge rapport wordt gearresteerd.

Niets meer aan de orde zijnde, zoo geeft de griffier voorlezing van onderscheiden ingekomen stukken, welke onder anderen zijn:

Een adres der gemeenten Oud- en Nieuw-Gassel, verzoekende de aansluiting en provinciaal verklaring van den weg van Breda tot Zevenbergen over Fijnaart tot Willemstad, die niet meer dan *f* 32,000 kosten zou. Naar commissie n°. 3.

Een adres van het plaatselijk bestuur van Roosendaal, ondersteunde het vorige.

Hierna bragten de afdeelingen die rapporten in gereedheid hadden, haar successievelijk uit onder anderen:

De commissie no. 2, bij monde van den heer *van Stekelborg*, rapporteerde op een rekest uit Boxtel, dat naar haar oordeel de jaarlijksche uitkeeringen van de secretariën van voormalige heerlijkheden door de wet zijn afgeschaft en concludeert tot renvooi naar gedeputeerde staten, met uitnoodiging om den minister van binnenlandsche zaken, hiervan te dienen voor advies. Ter visie.

De heer *van Dam* concludeert namens commissie n°. 3, tot de gevraagde verbetering en provinciaal-verklaring van den weg van Dongen, 's Gravemoer, Gilze en Rijen.

Op voorstel van den heer *Mutsaers* wordt de behandeling over dit onderwerp aangehouden, omdat de heer *Mol*, op deze zaak aandringende, niet ter vergaderidg tegenwoordig is.

Zitting van 19 November. — De notulen der vorige zitting worden gelezen, hierop maakt de heer *Gulje* de opmerking, dat de wijziging, betrekkelijk den weg van Breda naar de Belgische grenzen, door hem voor-gesteld, niet in die notulen is opgenomen.

Onderscheidene leden geven hierover hun gevoelen te kennen, tot de vergadering besluit de notulen te arresteeren en de ingebragte bedenkingen van den heer *Gulje* dat bij het onderhandelen over de rigting van den weg van Breda, de besturen van Baarle-Nassau, Chaam, Alphen en Riel zullen worden gehoord als een nieuw amendement adopteren.

Aan de orde worden gesteld de beraadslagingen over het rapport der commissie n°, 1, aangaande de rekening en verantwoording van den betaalmeester, wegens het beheer der provinciale fondsen. Deze verantwoording wordt goedgekeurd.

Hierna kwam in behandeling, de onderhandsche verkoop van een stukje grond, langs den weg van Bergenopzoom naar Putten, door gedeputeerde staten zonder magtiging der provinciale vergadering.

Ingevolge rapport op het adres van Rosmalen, was het beheer van den dijk voor Hintham naar Tivoli aan Rosmalen opgedragen, en het onderhoud op de geërfden van den polder gelegd.

Over deze conclusie had eene zeer lange beraadslaging plaats.

Na eenige vergeefsche pogingen door den heer *Pape* aangewend, om de conclusie der commissie zoodanig te wijzigen, dat zij voor de vergadering aannemelijk is, wordt het rapport zoo als het daar ligt, in omvraag en met uitzondering van Mr. *van den Acker*, met algemeene stemmen verworpen, en het adres van de gemeente Rosmalen, gewezen van de hand.

Het rapport van commissie n°. 2, over eene ampliatie op art. 5 van het reglement op het beheer der dijken en polders, wordt aangenomen.

Alsnu geeft de griffier voorlezing van een door onderscheidene leden ingediend voorstel, tot afschaffing der broodzetting. Naar gedeputeerde staten.

Bij monde van Mr. *van den Acker*, brengt de commissie n°. 2 verslag uit over de nalatig gebleven gemeenten in het land van Heusden, in de betaling hunner bijdragen tot het aanleggen van wegen en concludeert tot de geregtelijke vervolging der betrokken gemeenten. Ter visie.

De heer *Verschoor* doet namens commissie n°. 4 rapport over de te nemen maatregelen tot wering der longziekte en het daarstellen van een fonds van landbouw. Het eerste laat het rapport aan de hooge regering over. het tweede ondersteunt het ten sterkste en beraamt de kosten daarvoor op *f* 500 jaarlijks, terwijl zij een ontwerpreglement daarvoor aanbiedt. Ter visie

De griffier geeft voorlezing van een ingekomen voorstel der heeren *van der Poes Clement*, *van de Werken* en *Borret*, aangaande zekere verbinding van den provincialen weg van den Moerdijk tot Klundert met den weg tot Willemstad en Roosendaal. Naar commissie n°. 3.

Vervolgens brengt de heer *Verhagen* rapport uit over de door den dijkgraaf 's lands van Megen, verzochte wijziging in het provinciaal polderreglement concluderende tot afwijzing.

Dadelijk wordt het rapport in behandeling gebragt en de heer *Gerlach* merkt aan, dat het rapport zonder eenige motieven, slechts zeer kortelijk, tot de afwijzing concludeert.

De heer *Bijvoet* stelt voor, de conclusie des rapports aan te nemen, om later op de zaak zelve terug te komen, hetgeen door de vergadering wordt gearresteerd.

De heer *Oomen* rapporteert over de voorgestelde verbetering der Rosendaalsche en Steenbergsche Vliet.

Dr. *de Ram* verzoekt de zaak dadelijk in discussie te nemen, waaraan wordt voldaan.

De heer *N. Sassen* merkt aan, dat art. 192 der grondwet aan de Staten het toezigt over de waterschappen enz. toekent, doch ziende dat de twee vorige artikelen zeggen, dat eene wet het beheer over haar zou regelen, vermeent hij dat de Staten het onderhavige niet bevoegd zijn alvorens die wet bestaat.

De heer *Buysen* is van oordeel dat de Staten wel degelijk bevoegd zijn, wijl de zaak in kwestie reeds een punt van behandeling bij de hooge regering heeft uitgemaakt, door welke dit aan de Staten als daartoe bevoegd aangemerkt is gezonden.

De heer *de Ram* namens commissie n°. 3, brengt verslag uit over een voorstel van de heeren *Guljé, van Dam* en *Oomen* over eene verbeterde uitwatering in het arrondissement Breda, en concludeert ingevolge art. 94 der provinciale wet tot het benoemen van eene bijzondere commissie voor de onderwerpelijke zaak.

De voorzitter merkt aan dat het nieuwe reglement der staten, nog niet in werking en het node zijne kracht verloren heeft. Ter visie.

De heer *Gerlach*, namens commissie n°. 3, betrekkelijk een overlaat aan de lunet van Geertruidenberg, rapporteert en concludeert tot de verzending naar gedeputeerde staten, hetgeen wordt aangenomen.

De heer *H. Sassen*, namens genoemde commissie concludeert tot de afwijzing van het adres van Oud- en Nieuw Gastel, alsmede van de aansluiting van den rijks straatweg van Roosendaal in aansluiting met Zevenbergen en Willemstad. Ter visie.

De heer *Wierdsma* rapporteert namens meer genoemde commissie n°. 3, over het voorstel van de heeren *Bots* en *Pompe* betrekkelijk den weg op Deurne en op het adres der kamer van koophandel en fabrijken te Helmond en concludeert hierop nog niet te attenderen. Ter visie.

Namens commissie n°. 4, rapporteert de heer *Verschoor* over de jaarlijksche kosten voor de keuring der springhengsten, en concludeert om die kosten uit 's rijks kas te trachten te bestrijden, en ingeval van weigering, die uit andere middelen te vinden. Conform besloten.

De heer *Verschoor*, rapporteert almog over de gevraagde vergoeding voor verrigte werkzaamheden door den veearts te Zevenbergen, en concludeert tot afwijzing, hetgeen wordt aangenomen.

De heer *Boens* brengt een lang algemeen verslag uit, over de bedenkingen die in de onderscheidene sectien geopperd zijn, aangaande het ontwerp der gemeente-wet.

De heer *Sassen* wil dit verslag naar de regering gezonden hebben, en weet niet waartoe de discussiën moeten leiden, omdat de regering wat het oordeel der staten, maar niet een besluit over de gemeente-wet gevraagd heeft.

De heer voorzitter en andere sprekers bestrijden dit gevoelen, en willen de vergadering over het verslag in het algemeen hooren, weshalve men besluit tot het ter visie leggen van dit rapport, en de behandeling der zaak uit te stellen tot donderdag den 21, des voormiddags ten 10 ure. Hierna is de vergadering gescheiden.

— Nadat in de zitting van Donderdag eene commissie was benoemd tot onderzoek van het voorstel van den heer *Heere*, tot het indienen van een adres aan Z. M., strekkende dat op 's rijks kosten een overlaat worde daargesteld tusschen de lunet van Geertruidenberg en het Keizersveer, wordt aan de orde gesteld het algemeen verslag over het ontwerp der gemeentewet. Na eene langdurige en verwarde beraadslaging, wordt eindelijk besloten dat het verslag nogmaals zal voorgelezen worden en na de rectificatie der leden die rectificatie mogten verlangen, als het verslag der vergadering zal aangenomen worden en aan den Minister van binnenlandsche zaken opgezonden.

Na het voorgelezen was, kwamen eenige leden op het eenmaal opgevat denkbeeld terug en vroegen een aantal leden, onderanderen de heeren *Mutsaers, Kerstens, de Quay, van Cooth, Wiedsma, Gerlach*, aanteekening in de notulen, dat zij zich met de wijze van behandeling niet konden vereenigen. Het bleek dat er artikelen in het wetsontwerp voorkwamen, waarop verschillende bedenkingen geopperd waren, zonder dat het bleek, welke eigentlijk de opinie der vergadering was. De discussiën werden weder even langdurig en verward, tot de president eindelijk deed uitkomen, dat aan het eenmaal genomen besluit der vergadering niet kon gederogeerd worden, doch dat het den leden vrijstond door een nader voorstel van dat besluit terug te laten komen, zoodat alle verdere behandeling tot Vrijdag werden uitgesteld.

— Het project van de aanstaande organisatie der infanterie, met de daarop door prins *Frederik* gemaakte aanmerkingen, aan Z. K. H., om nader advijs met eene missive van het ministerie van oorlog toegezonden zijnde, is een en ander reeds in de vorige week bij het ministerie terug ontvangen met Hds. antwoord. Binnen kort zal nu het ontwerp aan Z. M. worden voorgelegd. Hoofdtrekken van hetzelve zijn: dat elk bataillon eene kompagnie meer zal hebben; dat er een instructie-bataillon tot opleiding voor het kader der onder-officieren en korporaals, en een depôt van krijgstucht gevormd zal worden; van territoriale kommandementen is geen sprake; integendeel zullen de brigaden behouden worden en derzelver bevelhebbers als provinciale kommandanten blijven fungeren. Eindelijk zal er, verzekert men, een inspecteur-generaal van het wapen benoemd worden.

— Uit Tilburg schrijft men:

« Indien men geloof mag hechten aan de loopende geruchten, dan zal in het aanstaande voorjaar alhier een aanvang worden gemaakt met den verkoop van een gedeelte der goederen tot de nalatenschap van wijlen Z. M. *Willem II* behoorende, en waaronder ook het kazerne-gebouw met de daarbij gelegen stallen en manége zouden zijn begrepen. »

— Naar aanleiding van hetgeen in een der dagbladen is vermeld, nopens het op te rigten standbeeld ter eere van wijlen Z. M. Koning *Willem II*, meent men te moeten herinneren, dat zich na het overlijden van Z. M. te 's Hage eene Commissie heeft gevormd tot het oprigten van een standbeeld ten bedoelden einde, en dat de Regering zich geheel buiten de bemoeijingen en werkzaamheden dier Commissie heeft gehouden. De ingeschreven bijdragen, tot bereiking van dat doel, zijn behoorlijk bij de Commissie ontvangen en in bewaring gesteld. Naar men verneemt houdt men zich reeds bezig met het vervaardigen van het bedoelde standbeeld.

— De Amsterdamsche dagbladen zeggen dat de heer *G. J. Bruce* aan den Helder ongesteld geworden en het vertrek der oorlogskorvet *Sumatra* naar Oostindie dien ten gevolge uitgesteld is.

— Uit de rekening wegens het opgeheven fonds tot aanmoediging der nationale nijverheid blijkt, dat de ontvangsten *f* 271,121.52½ en de uitgaven *f* 165,124.00½ bedragen, zoodat het fonds een voordeelig saldo oplevert van *f* 105,997.52, hetwelk onder de Staatsinkomsten van 1850 zal worden verantwoord.

— Te Amsterdam is een valsch half guldenstuk van *Willem II*, jaartal 1848, ontdekt. Het schijnt van gegoten wit metaal te zijn, is blaauwachtig van kleur en vrij lomp uitgewerkt, vooral in de letters van het omschrift. Ook de kartelrand is niet zuiver.

— Uit Belgie schrijft men: « In den loop van het volgende jaar zullen in de heidestreek genaamd *de Kempen*, door particulieren, weder niet minder dan 1200 à 1500 bunders heidegrond, door bezeming, in weiden worden veranderd. Ook de Staat zal aldaar de ontginning voortzetten.

— De *Javaansche Couranten* behelzen wegens de in ons vorig nommer vermelde overwinning door onze troepen op de Chinezen onder Sambas behaald, de volgende dagorde van den Gouverneur-Generaal:

« 's Konings land- en zeemagt in Nederlandsch Indië hebben op nieuw getoond, haren welverdienden roem waardig te zijn, op nieuw hebben zij gewigtige diensten aan den Staat bewezen.

« Sinds jaren hadden zich, te midden onzer bezittingen ter westkust van Borneo, vereenigingen van Chinezen gevestigd, met het doel, om den rijkdom des bodems aan edel metaal, tot hun voordeel aan te wenden.

« Het Nederlandsch Gouvernement, in overleg met de Vorsten van Pontianak en Sambas, liet dit bedrijf toe, en bepaalde zich tot de vordering, dat deszelfs souvereiniteit zou worden erkend, en dat eenige daaruit voortvloeijende belastingen zouden worden opgebragt.

« Onder deze milde behandeling namen die vereenigingen steeds in talrijkheid en in kracht, en vooral die van de kongsie Taykong te Montado, welke het doel harer toelating en hare aan het Nederlandsch gezag ondergeschikte stelling uit het oog verliezende, zich meer en meer tot eenen zelfstandigen Staat vormde, en eindelijk gehoorzaamheid en schatpligtigheid weigerde; — de pogingen, door het bestuur aangewend, om hare onwettige en misdadige handelingen te weren, deden haar ten laatste overgaan tot dadelijk verzet en eindelijk tot aanranding.

« Als belast met het hoogste gezag in deze bezittingen van den Staat, en dus met de handhaving van Neêrlands eer en regten, mogt ik dien overmoed en hoon niet dulden of ongestraft laten.

« Aanvankelijk werd, om bedreigde punten te dekken, om den staat van zaken terug te brengen op den voet, waarop deze was vóór het uitbreken van den oorlog, en verder het noodige te beramen, eene expeditie derwaarts gezonden, onder bevel van den luitenant-kolonel der infanterie *F. J. Sorg;* terwijl het bevel der tot ondersteuning en medewerking bestemde afdeeling van Zr. Ms. zeemagt in deze gewesten werd opgedragen aan den kapitein ter zee *J. G. Huys*, kommandant van Zr. Ms. korvet *Boreas*.

« De mogelijkheid, dat Pamangkat, bewoond door niet tot de oproerige kongsie behoorende Chinezen, en gewigtig door dezelfs ligging aan den mond van de Sambasrivier, door de muitelingen reeds zou zijn bezet, was voorzien, en voor dat geval was de verovering van dit punt aanbevolen.

« Daaraan is voldaan met zooveel beleid en moed bij de aanvoerders van land- en zeemagt, met zoo veel onverschrokkenheid en volharding, met zoo veel zamenwerking bij allen, dat het schitterend wapenfeit allen tot roem strekt, en dat ik allen, namens den Koning, dank zeg voor hetgeen ieder heeft bijgedragen tot bevestiging van ons gezag, en tot het leveren van eene nieuwe en zoo schoone bladzijde voor de geschiedenis van Neêrlands dapperen.

« Maar ook deze zege is weder betaald met het leven van eenigen en met het bloed van vele. Onder de gewonden bevindt zich de zoo verdienstelijke en dappere luitenant-kolonel *Sorg*. Ik heb bepaald, dat, ter zijner blijvende gedachtenis, de versterking, welke op den heuvel Penieboegan zal aangelegd worden, van waar zoowel de rivier van Sambas als Pamankat beheerscht wordt, den naam van *Fort Sorg* dragen zal. Leve de Koning! »

Uit verdere bijzonderheden blijkt, dat aan den kant des vijands 300 dooden zijn gevallen, en men meende dat het getal der gekwetsten mede zeer groot was. Aan onzen kant zijn 8 man gesneuveld, en 67 onderofficieren en manschappen, zoo van de zee- als van de landmagt gewond. Van de officieren zijn gewond, behalve den kolonel *Sorg*, de luit. der genie *Maarschalk*; de 1ste luit. der inf. *Kirsch;* de luitenants ter zee *van der Bank* en *van de Kasteele*, en de officier van gezondheid bij de marine *Muller*.

Aan de met den overlandpost verder ontvangen berigten wordt het volgende ontleend:

De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben over de acht eerste maanden van 1850 zuiver opgebragt *f* 3,232,311.97, zijnde *f* 709,751.40 meer dan in 1848 en *f* 144,974.24 minder dan in 1849 gedurende hetzelfde tijdvak verkregen is.

Van de steenkolenmijnen te Pengaron zijn gunstige berigten ontvangen, ook wat de hoedanigheid der kolen betreft. Gedurende de maand Julij dezes jaars hebben de mijnen 463½ ton steenkolen opgeleverd.

De ziekte, welke gedurende eenigen tijd in het regentschap Brebes, (Tagal) heeft geheerscht, is geweken. Van 3744 lijders zijn 512 bezweken, op eene bevolking van 92,606 zielen.

In de afdeelingen Pattie en Djoea, residentie Japara, werd eene meer dan gewone sterfte waargenomen, ten gevolge van koortsen vergezeld met dysenterie. De oorzaak dezer ziekte werd toegeschreven aan de buitengewone hitte en droogte gedurende de drie laatste maanden.

Te Martapoera (Banjermassin) heerschte de kinderziekte.

De troepen, uitmakende een gedeelte van het 7de bataljon infanterie, ter expeditie naar het Bantamsche gezonden, waren te Batavia teruggekeerd.

Ten einde de kusten van Krawang en Cheribon op nieuw te bekruisen tegen zeeroovers, zijn twee kruisbooten van Batavia vertrokken, mitsgaders eene recherche-schoener met een detachement van 20 schepelingen van het wachtschip.

— Een particuliere brief, te Amsterdam uit Batavia ontvangen, zegt dat de overwinning onzer troepen op Sambas te Batavia van groot gewigt werd geacht, en er den gunstigsten indruk had gemaakt. Men sprak er van, dat het 13de bataillon derwaarts zou vertrekken, want de Chinezen hebben nog eene zeer sterke schans in hunne magt, en verzamelden zich in den omtrek daarvan, ten getale van wel 25,000.

Het zal gewis aan de beoefenaars der natuurkundige wetenschappen tot genoegen verstrekken te vernemen dat de heer *Reis*, opticus uit Weenen, thans gevestigd te Nijmegen, zich voor eenige dagen te Breda zal ophouden. Voor alles wat zijn vak betreft kan ik hem gerust aanbevelen. Nimmer zag ik microskopen die mij zoo goed voldeden als de zijnen, terwijl de prijs waarvoor dezelve te bekomen zijn zeer billijk is, ja betrekkelijk gering genoemd mag worden. Eenige voorwerpen welke Z. Ed. bij zich heeft verdienen het bezoek van het beschaafd publiek, in 't bijzonder vestig ik de aandacht op de op eene nieuwe zeer accurate wijze geslepene brilleglazen.

Dr. L. A. KLOPPERT.

Breda, 23 November 1850.

NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP.

Vergadering, op Maandag den 25sten November 1850.

Redenaar: de Heer F. C. HEKMEIJER.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 17 Nov. tot en met 23 Novemb. 1850. 6 mann. 8 vrouwel. geslacht.

STERFGEVALLEN.

Van 17 Nov. tot en met 23 Novemb. 1850. 3 vrouwel. geslacht.

Een levenloos aangegeven kind.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM, 22 November.

TARWE zonder handel.

ROGGE in één doen: 122 ℔ Wittinne *f* 172; 116 ℔ Gedroogde *f* 152.

GERST: 102 ℔ N. Zeeuwsche Winter *f* 180.

HAVER bij gerijven als voren: 72, 75 ℔ Voeder *f* 92, 95; 77 ℔ dito *f* 98; 85 ℔ Fijne *f* 113.

KOOLZAAD: op 9 vaten Olie te leveren: in Nov. eerstk. 56.

LIJNZAAD flaauwer: 109, 110 ℔ Riga *f* 265; 109, 110 ℔ Arch. *f* 285; 111, 112 ℔ Koningsb. *f* 270.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $35^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $34^{3}/_{4}$; 1 Dec. eerstk. *f* $33^{3}/_{4}$ à 34; 1 Mei eerstk. *f* $34^{1}/_{2}$ à $^{3}/_{4}$; 1 Sept. eerstk. *f* $34^{3}/_{4}$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* $34^{3}/_{4}$; Vlieg. *f* $33^{3}/_{4}$ à 34.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 37.

RAAPKOEKEN: per 1040 st., *f* 60 à 65. — LIJNKOEKEN: per 104 st., *f* $7^{1}/_{2}$ à $11^{1}/_{2}$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 22. NOVEMBER 1850.

Het Nederl. Mudde Tarwe (Oude)	van *f* 7,00	tot *f* 7,80.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Rogge	» » 5,60	» » 5,90.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» » 0,00	» » 5,70.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 5,40.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.		» 0,15.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» $0,23^{1}/_{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,27.
Een Nederl. pond Tarwe-meel		» 0,16.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,15.
Een dito pond Boter		» 0,64.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot *f* 2,30.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,60.
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De kar Spaanders		» 2,85.
De » Struiken		» 2,80.
De 100 Mutsaard		» 3,50

TWEE HONDERD TWAALFDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

7e Trekking. Nos. 19170, 1828, ieder *f* 1500; No. 15924, 13491, 2619, ieder *f* 1000.

8e — No. 19808, *f* 100,000; No. 2341, *f* 5000; Nos. 8905, 19562, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (22 *November*) waren genoteerd: Werk. Sch. $2^{1}/_{2}$ pCt. $64^{3}/_{8}$, $^{1}/_{2}$, $^{7}/_{16}$; 3 pCt. $64^{7}/_{16}$, $^{9}/_{16}$; 4 pCt. $84^{3}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; O. Ind. Leen. 4 pCt. $83^{3}/_{8}$; Amort.-Syndik. $3^{1}/_{2}$ pCt. $86^{1}/_{2}$; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. $45^{11}/_{16}$, $^{7}/_{8}$, $^{11}/_{16}$; Fr. Oblig. 3 pCt. $52^{1}/_{2}$, $^{3}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; Spanje Ardoins $12^{1}/_{4}$, $^{3}/_{8}$, $^{1}/_{4}$; dito van 510 p. st. $12^{7}/_{16}$, $^{9}/_{16}$; $^{7}/_{16}$; dito Onbep. St. $11^{7}/_{8}$, $12^{1}/_{8}$; 3 pCt. $37^{3}/_{4}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $32^{1}/_{2}$, $^{7}/_{8}$, $^{9}/_{16}$; Coupons Ardoins 8, $^{1}/_{8}$; Portugezen te Londen $33^{1}/_{4}$, $^{1}/_{2}$, $^{5}/_{16}$; Rusland 5 pCt. $103^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$; dito 1828—29 $102^{3}/_{4}$; Certif. 1831—33 93; $4^{1}/_{2}$ pCt. $92^{1}/_{2}$; 4 pCt. bij *Hope* $85^{1}/_{2}$; Id. bij *Stieglitz* $84^{7}/_{8}$; Id. 5de serie $84^{1}/_{2}$; Polen Aand. *f* $139^{3}/_{4}$; Oostenr. Metall. $68^{7}/_{8}$, $^{3}/_{8}$; Nieuwe $2^{1}/_{2}$ pCt. $36^{3}/_{4}$, $^{7}/_{8}$; Nieuwe 5 pCt. $73^{7}/_{8}$, $74^{5}/_{16}$, 74.

Advertentiën.

AANVRAAG OM AGENTEN

voor eene voor uitbreiding vatbare zaak; die zoo wel door personen, welke eene zaak of een bepaald vak hebben, als door particulieren — *gepensionneerden*, zoo in steden als op het platte land, tegen eene provisie van 12 % kan waargenomen worden. Franco brieven bij de Uitgevers dezer, onder het merk W.

VOOR HET RIJK.

AANBESTEDING.

HET KOLLEGIE VAN REGENTEN over het Huis van Arrest en van Bewaring te *Breda*, als daartoe behoorlijk gemagtigd, zal, onder nadere approbatie, op *Woensdag den* 4. *December* 1850, des middags ten 12 ure, in de Kamer van Regenten in gemeld Huis, eerst bij Inschrijving en daarna bij Opbod, in het openbaar

AANBESTEDEN:

De VOEDING en de verdere VERZORGING der Gevangenen aldaar, voor eenen termijn van Twaalf achtereen volgende Maanden, ingaande 1° *Januarij* en eindigende ultimo *December* 1851.

Zullende de Inschrijving geschieden bij besloten en onderteekende Biljetten, op behoorlijk zegel geschreven.

De Konditiën en Voorwaarden waarop deze Aanbesteding zal plaats hebben, liggen ter inzage en lezing, ter Secretarij ten Stadhuize te *Breda*.

ZEGT HET VOORT.

GEWONE VERKOOPZAAL,

Veemarkt, Lett. D, No. 178, *te* BREDA.

PUBLIEKE VERKOOPING op *Donderdag den* 28. *November* 1850, van MEUBILAIRE en andere GOEDEREN, bestaande in: Secretaire, Bureau, Comode, Kasten, Stoelen en Tafels, Spiegels en Schilderijen, Kagchels en Vuurhaarden, Koper-, Tin-, Blik- en IJzer Keukengerijf, eenige Schrijnwerkers-Gereedschappen, Werkbank en eenig Hout, Ledikanten, Bedden, Matrassen en Dekens, Mans- en Vrouwenkleederen. Wijders eenige AANGEHAALDE GOEDEREN, bestaande in: 30 stuks onopgemaakte Vilten Hoeden, 296 stuks Mutsenbodems, 23 stukjes Kanten, enz.

Gemelde Goederen zijn aldaar *Woensdag* aanstaande, des voormiddags van 10—12, en des namiddags van 2—4 uren, voor een ieder te zien.

*** W. A. DE HAAN Fz., Ondernemer van Publieke Verkoopingen te *Breda*, zal, op *Maandag den* 2. *December* 1850, beginnende des voormiddags ten 10 ure, ten verzoeke van den HoogGeboren Heer Graaf O. A. VAN BIJLAND, op de Buitenplaats *Bosdal*, bij de *Beek* onder *'s Princenhage*, ten overstaan van den Notaris K. H. BODE, aan de meestbiedenden

PUBLIEK VERKOOPEN:

11 Kavels extra goed gewassen *zes*-jarig SCHAARHOUT.
13 Kavels zware EIKENBOOMEN.
2 Kavels BEUKENBOOMEN; benevens verscheidene Kavels MUTSAARD, WORTELEN, SPAANDERS en ander BRANDHOUT.

Betaling der Kooppenningen, 1 *October* 1851.
» *der Rantsoenpenningen, direct op de Verkooping.*

*** K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal, op *Donderdag den* 28. *November* 1850, voormiddags ten 10 uur, ten Huize en Herberge van BASTIAAN BASTIAANSE, aan den Steenweg onder *'s Princenhage*, ten verzoeke van de Heeren G. MOOLENBERGH en G. RAMAKERS te *Breda*, publiek **VERKOOPEN:**

Eene aanzienlijke partij Zware MASTEN BOOMEN, op stam, geschikt voor MOLEN- en TIMMERWERK, ZAAGBLOKKEN, enz., verdeeld in 56 Koopen, benevens nog 6 Kavels SCHAARHOUT, op struik. — Alles staande op de *Effensche Hoeve*, gelegen op *Effen* onder *'s Princenhage*, aan den Steenweg op *Antwerpen*.

Aanwijzing zal gedaan worden door J. DE KOSTER, wonende bij de Molen op *Effen*.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

RENTAMBT *BREDA*.

OPENBARE VERKOOPING

VAN

SCHAARHOUT,

in de ULVENHOUTSCHE-, MAST- en LIESBOSSCHEN en onderhoorige Plantaadjen.

De Waarnemende RENTMEESTER der Domeingoederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, voor het Rentambt *Breda*, als daartoe gemagtigd, zal, ten overstaan van den Notaris Mr. DE ROY, gevestigd te *Breda*, op *Vrijdag den* 6. *December* 1850, des morgens ten 9 ure precies, ten Huize en Herberge van M. VAN ALPHEN, tegenover de R. C. Kerk te *Ginneken*, in het openbaar **VERKOOPEN**, als:

Het CHAAMBOSCH, Gemeente Ginneken.

26 Kavels, Zevenjarig SCHAARHOUT, staande in de verschillende Perken.

In het ULVENHOUTSCHE BOSCH.

4 Kavels, Vijf- en Zevenjarig SCHAARHOUT, staande in verschillende Perken.
5 » Zevenjarig SCHAARHOUT, der Staalkanten van de Landerijen der Hoeve te *Hoilten* onder *Gilze*.
1 » dito, staande om de Heggen en Staalkanten der Landerijen onder *Alphen*.
1 » dito, staande als voor, onder *Baarle-Nassau*.

In het MASTBOSCH, Gemeente Ginneken en 's Princenhage.

6 Kavels, Vier-, Vijf- en Zesjarig SCHAARHOUT, staande in verschillende Perken.
3 » [illegible]
5 » Zesjarig SCHAARHOUT, der Staalkanten van de Landerijen der Hoeve van *Bouvigne*.

In het LIESBOSCH, Gemeente 's Princenhage.

23 Kavels, Twee-, Drie-, Vier- en Zesjarig SCHAARHOUT, staande in verschillende Perken.

De Voorwaarden van Verkoop liggen ter lezing, ten Kantore van den Rentmeester en den Notaris; terwijl verdere inlichtingen en aanwijzingen te bekomen zijn bij de Boschwachters in de respective Bosschen.

ZEVENBERGEN, den 8. November 1850.

De Rentmeester voornoemd,
VAN DER BORCH,
genaamd VAN ROUWENOORT.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.